

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Disputatio Ultima. De ordinibus, custodia, cultu, & invocatione sanctorum
Angelorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

rere, nisi illud aut destruendo, aut alterando modo sibi proprio. Infernalis autem ignis nec destruit, nec destruere potest substantiam demonum. Adde quoddam destructio subjecti, quod comburitur, non sit combustio, sed effectus combustionis. 4. Et sic ignem infernalem torquere demones, substantiam eorum alterando modo sibi proprio. Quod ut explicetur amplius,

Nota iterum. In homine, qui vivus comburitur, & ita ab igne verè ac propriè torquetur, duo sunt, in quibus cruciatus ejus consistit; unum ex parte corporis, nempe vehemens fibrarum corporearum agitatio, causata à perturbato partium ignearum motu; & alterum ex parte animæ, nempe vitalis actio, qua anima illam fibrarum corporis agitationem percipit, & percipiendo, immediatè & formaliter afficitur dolore illo specifico, qui ex combustionem oritur.

Ignis igitur verè ac propriè torquet hominem, qui vivus comburitur, quia perturbato motu partium suarum, vehementer agit modo sibi proprio fibras corporis; & sic agitando fibras corporis, sic corpus alterat; & sic alterando corpus, animam determinat ad specificam perceptionem, qua formaliter & immediatè affigitur specificè, & quæ proinde est dolor ille specificus, quem causat combustio.

Hinc corpora damnatorum æternum comburentur in inferno, & tamen nunquam destruentur; quia ignis infernalis, perturbato motu partium suarum, vehementer agitabit modo sibi proprio fibras corporis, Deo per miraculum earum dissolutionem semper impediens. Hinc homines damnati verè ac propriè æternum cruciabuntur ab igne infernali, quia vehementem fibrarum corporearum agitationem, seu talem corporis alterationem ab igne infernali causatam, tali modo percipient, & tali modo percipiendo, hoc ipso affiguntur tali modo, seu talem dolorem percipient.

Ignis igitur infernalis verè ac propriè comburit demones, quia actione sibi propria substantiam eorum alterat, illam perturbato motu partium suarum agitando modo sibi proprio. Comburendo autem demones, illos verè ac propriè torquet, quia talem substantiæ suæ alterationem, ab eo causatam, demones sive naturaliter, sive obediencialiter tali modo, qui tactui proprius est, percipiendo, hoc ipso immediatè & formaliter affiguntur tali modo, adeoque tali afficiuntur dolore, & quali afficitur anima unita corpori, quando corpus ab igne comburitur, seu tali modo alteratur.

Sed queritur, Quomodo ignis infernalis possit perturbato motu partium suarum, substantiam angelicam, quæ tota incorporea est, alterare & agitare modo sibi proprio, & ad veram ac propriam combustionem requirere? Ad hoc respondetur, sufficere si Deus substantiam angelicam reddat impenetrabilem igni infernali: tunc enim relatè ad ignem infernalem substantia angelica se habebit ad modum corporis: & partibus ignis infernalis impetum imprimat superiore naturali resistentia Angeli: nam his duobus suppositis, intelligitur Angeli substantiam agitari posse ab igne in ipsam quaquaversum impingente.

DISPUTATIO ULTIMA.

De ordinibus, custodia, cultu, & invocatione sanctorum Angelorum.

ARTICULUS I.

De Ordinibus Angelorum.

Sanctus Dionysius lib. 1. de cœlesti hierarchia, novem Angelorum ordines primus distinxit, Seraphim scilicet, Cherubim, Thronos, Dominationes, Virtutes, Potestates, Principatus, Archangelos, & Angelos.

Eisdem ordines post Dionysium enumerat & pro-

Simonnet Theol. Tom. I.

bat Gregorius Magnus homil. 34. ubi hæc scribit: *Novem verò Angelorum ordines diximus: quia videlicet esse, testante sacro eloquio, scimus Angelos, Archangelos, virtutes, potestates, principatus, dominationes, thronos, Cherubim, atque Seraphim. Esse namque Angelos & Archangelos, penè omnes sacri eloqui pagina testantur. Cherubim verò atque Seraphim sæpè, ut notum est, libri Prophetarum loquuntur. Quatuor quoque ordinum nomina Paulus Apostolus ad Ephesios enumerat, dicens: Supra omnem Principatum, & Potestatem, & Virtutem, & Dominationem. Qui rursus ad Colossenses scribens, ait: Sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates Dum ergo illis quatuor, quæ ad Ephesios dixit, idest, Principatibus, Potestatibus, Virtutibus, atque Dominationibus, conjunguntur Throni, quinque sunt ordines, qui specialiter exprimuntur, Quibus dum Angeli, & Archangeli, Cherubim, atque Seraphim adjuncta sunt, proculdubio novem esse Angelorum ordines inveniuntur. Gregorium Doctores, qui post illum ea de re scripserunt, sequuntur omnes.*

Novem illos ordines Angelorum Dionysius dividit in tres hierarchias, quarum unaquæque tres ordines continet: prima quidem Seraphim, Cherubim & Thronos; secunda Dominationes, Virtutes, & Potestates; tertia Principatus, Archangelos, & Angelos. Aliqui paulò aliter ordines distribuunt in hierarchias, & in secunda secundo loco ponunt Principatus, in tertia verò primo loco Virtutes.

Quæres. Utrum Angeli ex omnibus ordinibus mittantur ad homines?

Resp. Quod Angeli mittantur ad homines, apertè dicit Scriptura, ut Luc. cap. 7. ubi legitur: *Missus est Angelus Gabriel à Deo in Civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, &c.* Duplex autem distinguenda est Angelorum missio, una scilicet visibilis, qualis fuit missio Gabrielis ad B. Virginem, & altera invisibilis, qualis est Angelorum tutelarium, qui à Deo ad custodiam hominum mittuntur. Sed utrum ex omnibus ordinibus Angeli mittantur, sive visibiliter, sive invisibiliter, controversia est.

Negar S. Thomas hic qu. 112. art. 2. in O. Quod concludit his verbis: *Superiores Angeli nunquam ad exterius ministerium mittuntur, & citat pro se Dionysium.* Sed opposita sententia affirmans videtur omnino esse tenenda, propter verba Apostoli dicentis, Hebr. cap. 1. *Nomine omnes sunt administratoris spiritus, in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis.* Cum enim Apostolus probare velit Filium Dei omnibus omnino Angelis antecellere, hinc to omnes intelligi debet absque omni restrictione, adeoque ex omnibus ordinibus Angelos, modò hos, modò illos, à Deo mitti ad exterius ministerium, dicendum est. Quod confirmari posset auctoritate multorum Patrum, quorum testimonia brevitate studio præmittimus.

ARTICULUS II.

De custodia Angelorum.

RESPONSIO I.

Homines à Deo in custodiam sanctorum Angelorum aliquomodo traditi sunt.

Est de fide, quia habetur expressè revelata in sacris Scripturis. Nam dicitur Genes. cap. 48. *Angelus qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis.* Et Psal. 33. *Immetet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos.* Et Psal. 90. *Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.* Et Matth. cap. 18. *Videte ne contemnatis unum ex his pusillis: dico enim vobis, quia Angeli eorum in cælis semper vident faciem Patris mei, qui in cælis est.* Et Act. cap. 12.

Angelus

Angelus ejus est. Et Hebr. c. 1. Nonne omnes sunt ad-
ministratores spiritus, in ministerium missi propter eos
qui hereditatem capiunt salutis? Accedit unanimis
consensus Patrum, de quibus modo.

RESPONSIO II.

Singulis hominibus singuli Angeli ad custodiam
deputantur.

Quamvis juxta communiorum Doctorum senten-
tiam non sit de fide, est tamen ita certa, ut con-
trarium asserere temerarium sit & erroneum. Nam
1. illam aperte insinuat Scriptura, ut Matth. c. 18.
ubi dicitur: *Angeli eorum in Calis semper vident
faciem Patris*, Et Act. cap. 12. ubi dicitur: *Ange-
lus ejus est*.

2. Ita communiter sentiunt Patres; ut Origenes
hom. 11. in c. 18. Numer. sic, inquit, dicebatur in
Aitibus Apostolorum, quia Angelus Petri esset, qui
pulsaret ad ostium. Similiter ergo intelligitur esse &
alius Pauli Angelus, sicut est Petri, & alius alie-
rius Apostoli, & singulorum per ordinem.

Gregor. Thaumaturgus orat. panegyrica in Origenem;
Nos, inquit, preter communem omnium gubernato-
rem, hunc etiam (predicamus) quisquis est privatim
pedagogus noster (Angelus), qui re ipsa pueri & in-
fantes sumus. Qui cum in ceteris omnibus bonus sem-
per nutritor & curator meus fuerit, ... ut olim me,
ita nunc quoque alit, & erudit, ac manu ducit.

Basilus lib. 3. contra Eunom. Quod singulis fide-
lium, inquit, adstet Angelus, ut pedagogus quidam
& pastor ad vitam dirigendam, nemo contradicit,
qui verborum Domini recordatur, dicentis: Ne con-
temnatis unum ex his pusillis, &c.

Chrysostomus hom. 3. in cap. 1. Epist. ad Coloss.
Unusquisque fidelis, inquit, habet Angelum. Nam
etiam ab initio unusquisque vir probus habebat An-
gelum, sicut dicit Jacob: *Angelus qui pascit me, &
liberat me a juventute mea*. Si ergo habemus Ange-
los, modeste nos geramus, tanquam nobis adstet qui-
dam pedagogus.

Theodoretus q. 3. in Gen. Quod Angeli, inquit,
substantiam habeant circumscriptam, nemo, ut arbi-
tror, repugnat: cum Dominus dixerit, singulos ho-
mines subesse singulorum Angelorum imperio. Videte
etiam, inquit, ne contemnatis, &c.

Hieronymus ad locum Matth. citat. hac habet: Ma-
gna dignitas animarum, ut unaquaque habeat ab ortu
nativitatis in custodiam sui Angelum delegatum.

Bernardus lib. 4. de consid. Putemus, inquit, An-
gelos dici ... qui singulis hominibus dari creduntur,
missi in ministerium, secundum Pauli doctrinam, pro-
pter eos qui hereditatem capiunt salutis.

3. Idem docet S. Thomas hic quæst. 113. art. 3.
in O. cui consentiunt Hugo Vict. tract. 2. Summ.
Sent. cap. 6. & Magister lib. 2. dist. 11. qui sic con-
sentiunt singulos homines à singulis Angelis custo-
diri, ut simul velint unum Angelum successivè plu-
res homines custodire, quia putant hominum ab ex-
ordio mundi usque ad finem successivè existentium,
majorem esse numerum, quam Angelorum. Quod
principium est incertum.

4. Denique accedit magnus fidelium omnium,
adeoque Ecclesiarum consensus; quanquam hac de re
nihil hactenus definierit sive per Concilia genera-
lia, sive per summos Pontifices. Neque, quod præ-
termittendum non est, alium hic adversarium habe-
mus præter Calvinum.

RESPONSIO III.

Omnibus hominibus Angeli deputantur ad custo-
diam.

Ita docet S. Thomas hic quæst. 113. art. 4. in O. &
in resp. ad 3. dicit expressè, custodes Angelos dari
omnibus reprobis & infidelibus, imò nec ipsum An-
tichristum hoc auxilio privatum iri. Verba ejus sunt:
*Dicendum, quod sicut præfati & infideles, & etiam
Antichristus, non privantur interiori auxilio natura-
lis rationis: ita etiam non privantur exteriori auxi-*

lio totius naturae humane divinitus concessio, scilicet cu-
stodia Angelorum: per quam etsi non juvantur, quan-
tum ad hoc quod vitam eternam bonis operibus me-
reantur; juvantur tamen quantum ad hoc quod ab
aliquibus malis retrahantur, quibus & sibi ipsis &
aliis nocere possunt. Nam & ipsi demones arcentur
per bonos Angelos, ne noceant quantum volunt. Et
similiter Antichristus non tantum nocebit, quantum
vellet.

Idem cum S. Thomas sentiunt communiter schola-
stici Doctores, & prob. 1. ex Patribus, Theodoretis
scilicet, Hieronymo, & Bernardo, quibus addo Hu-
gonem Vict. locis laudatis: nam generaliter loquun-
tur. Quantum autem attinet ad Basilium & Chryso-
stomum, cum dicunt fidelibus vel iustis deputari An-
gelos custodes, non addunt particulam exclusivam;
atque si non asserunt, saltem non negant alios ho-
mines ab Angelis custodiri.

Prob. 2. Cum S. Thomas sic loquente in O. Dicen-
dum quod homo in statu vite istius constitutus est quasi
in quadam via, qua debet tendere ad patriam. In
qua quidem via multa pericula homini imminunt, tum
ab interiori, tum ab exteriori. Et ideo sicut homini-
bus per viam non tutam ambulanti bus dantur custo-
des; ita & cuilibet homini, quando viator est, cu-
stos Angelus deputatur. Quando autem jam ad vite
terminum pervenerit, jam non habebit Angelum cu-
stodem: sed habebit in regno Angelum conregnan-
tem, in inferno demonem punientem.

Itaque juxta S. Doctorem, omnes homines, quan-
diu mortalem hanc vitam vivunt, viatores sunt, &
cum auxiliis à Deo oblatis possunt ac debent ad pa-
triam tendere. Quare Deus summè bonus ac miseri-
cors erga omnes homines, se gerit, quomodo ipsi
homines erga alios sese gerunt. Sicut igitur ho-
mines cum alios aliquò destinant, dant illis custodes,
cum iter suscipiendum periculosum est: ita Deus
omnes homines in hac vita per viam periculis ple-
nam ad cœlestem patriam tendere volens, & ut ad
illam omnes perveniant, sincerè desiderans, deputat
illis omnibus Angelos via duces atque custodes, à
quibus dirigi possint, atque contra tentatores damo-
nes defendi. Hinc

Sic adhuc argumentor, Deus omnes homines sal-
vos fieri sincerè desiderat. Ergo neminem ex repro-
bis, sive fideles sint, sive infideles, sive baptizati sint,
sive non baptizati, à mediis generalibus, & ad salu-
tem consequendam idoneis excludit. Atqui ad media
illa generalia, & ad salutem consequendam idonea
pertinet Angelorum custodia. Ergo Deus ab Angelo-
rum custodia excludit neminem ex reprobis. Sed &
neminem ex prædestinatis excludit. Ergo omnes om-
nino homines habent Angelum custodem.

Obj. Custodia Angelorum inutilis est reprobis ho-
minibus. R. neg. Nam 1. homines reprobi à custodi-
bus Angelis jvari possunt, & re ipsa, nisi sibi ipsi
deessent, juvantur ad consequendam salutem æter-
nam. 2. Homines reprobi juvantur ab Angelis custo-
dibus ad hoc ut non tantum damnentur, quantum
damnarentur, si custodem Angelorum providentia
desituerentur: nam, ut dicit S. Thomas, ab Ange-
lis custodibus retrahuntur ab aliquibus malis, quibus
sibi & aliis nocere possent; & sic impediuntur ne
tantum peccent, quantum custodia angelica desitu-
ti peccarent. Vide S. Thom. hic q. 113. art. 5. ad 1.

Obj. Apostolus aperte significat, solis prædestina-
tis deputari Angelos custodes, cum de Angelis ait
Hebr. cap. 1. Nonne omnes sunt administratores spi-
ritus, in ministerium missi propter eos, qui heredi-
tatem capiunt salutis? Resp. neg. Nam Apostolus di-
cendo Angelos in ministerium mitti propter electos,
non hoc ipso negat mitti etiam propter non electos,
sic dictos, non quia Deus nullam, sed quia non ab-
solutam & efficacem habet voluntatem illos salvandi.
Sed solum vult Apostolus Angelos propter electos in
ministerium mitti ex primaria & principali intencio-
ne Dei, qui primario & principaliter vult omnia,
quæ hic sunt, in bonum electorum cooperari.

Et

Et verò cum Deus Angelos custodes deputat hominibus reprobis, deputat non solum ut ab Angelis custodibus homines reprobi juventur ad salutem consequendam, si velint, bene utendo mediis aliis, tum internis, tum externis, à Deo oblati; sed etiam ut ab Angelis custodibus homines reprobi retrahantur ab hoc quod velint nocere electis, quantum possent; si ve, quod eodem redit, ut ab Angelis custodibus corceantur demones, ne instigationibus suis homines reprobos impellant ad tantum, quantum possent, electis nocendum. Unde angelica reproborum hominum custodia redundat in bonum electorum, propter quos proinde recte dicitur simpliciter, administratorios spiritus in ministerium mitti.

RESPONSIO IV.

Quilibet homo Angelum custodem habet à primo instanti suae nativitatis.

Prob. 1. Ex verbis Christi Matth. c. 18. *Videte ne contemnatis unum ex his pusillis, &c.* Ex quibus verbis pater hominem adhuc parvulum, & ante usum rationis, habere Angelum custodem. Ergo habet à primo instanti nativitatis: non enim est ratio cur Angelum custodem non accipiat, nisi post primum, aut secundum, aut tertium, &c. annum à nativitate; neque minis indiget Angelo custode à primo nativitatis instanti, quam post primum, aut secundum, aut tertium, &c. annum à nativitate ante usum rationis; quia demon non minis potest ei nocere à primo nativitatis instanti, quam, &c.

Prob. 2. Autoritate S. Hieronymi verbis supra relatis in Resp. II. & S. Thoma hic q. 113. art. 5. in O. qui tertio loco, hanc proponit objectionem: *Pueri ... cum sunt in utero materno, non deputantur eis Angeli ad custodiam Non ergo statim à nativitate hominibus Angeli ad custodiam deputantur.*

Sic autem respondet: *Dicendum, quod puer, quando est in materno utero, non totaliter est à matre separatus, sed per quandam colligationem est quodam modo adhuc aliquid ejus: sicut & fructus pendens in arbore, est aliquid arboris. Et ideo probabiliter dici potest, quod Angelus qui est in custodia matris, custodiat prolem in matris utero existentem. Sed in nativitate quando separatur à matre, Angelus ei ad custodiam deputatur.*

RESPONSIO V.

Angeli nunquam totaliter deserunt in hac vita homines, ad quorum custodiam deputati sunt.

Ita S. Thomas hic q. 113. art. 6. qui hanc assertionem sic probat in Sed contra: *Demonones nos semper impugnant, secundum illud 1. Petri 5. Adversarius vester diabolus, tanquam leo rugiens, circuit quaerens quem devoret: Ergo multo magis boni Angeli semper nos custodiunt.* Et in O. art. *Custodia Angeli est quedam executio divina providentia circa homines facta. Manifestum est autem, quod nec homo, nec res aliqua totaliter divina cura subtrahitur ... sed in tantum Deus secundum ordinem suae providentiae dicitur hominem derelinquere, in quantum permittit hominem pati aliquem defectum vel poenae vel culpe. Similiter etiam dicendum est, quod Angelus custos nunquam totaliter dimittit hominem, sed ad aliquid interdum eum dimittit: prout scilicet non impedit, quin subdatur alicui tribulationi, vel etiam quin cadat in peccatum, secundum ordinem divinorum judiciorum.*

Obj. Angeli apud Hier. cap. 51. dicunt: *Curavimus Babylonem, & non est sanata, derelinquamus eam.* R. Cum S. Thoma ibidem: *Secundum hoc Babylon & domus Israel ab Angelis derelictae dicuntur, quia Angeli earum custodes non impediverunt, quin tribulationibus subderentur.*

Obj. Patres aliqui docent homines peccando, Angelos custodes à se repellere. R. Non sic Patres illos

loqui, quod Angeli custodes omnino discedant, sed quia in poenam peccati commissi aliquid de actuali custodia exercitio remittunt, & quidem secundum divinorum judiciorum ordinem.

Obj. Angeli custodes aliquando in Caelum redeunt. Ergo aliquando nos derelinquunt. R. Cum S. Thoma art. citato ad 3. *Angelus est interdum derelinquat hominem loco, non tamen derelinquit eum quantum ad effectum custodia: quia etiam cum est in caelo, cognoscit quid circa hominem agatur. Nec indiget mora (longa scilicet) temporis ad motum localem, sed statim potest adesse.*

RESPONSIO VI.

Singula Regna habent Angelos custodes.

Prob. Ex communi Patrum consensu. Pro Graecis Patribus sit S. Basilii lib. 3. cont. Eunom. ubi sic loquitur: *Angeli omnes, ut appellationis unius, sic ejusdem sunt naturae inter se: atamen alii ipsorum gentibus praepositi sunt, alii vero fidelium singulos consequuntur. Quanto autem gens uni viro praeposita est, tanto majorem necesse est Angelis, qui gentis principatum habeat, esse dignitatem, dignitate eorum, quibus singulorum tutela commissa est Quod vero rursus sint quidam Angeli universarum gentium praepositi, Moyses nos per Canticum docuit & sapiens Daniel in visione Angeli audivit ipsum dicentem: Quoniam Princeps regni Persarum restitit mihi: & ecce Michael unus de Principibus primis venit in adiutorium meum, &c.*

Pro Latinis verò sit S. Hieronymus in commentar. ad cap. 7. Danielis, ubi sic ait: *Quatuor ventos caeli, quatuor arbitror Angelicas potestates, quibus principalia regna commissa sunt. Et in comment. ad cap. 10. ubi haec habet: Restitit autem Princeps, id est, Angelus Persarum, faciens pro credita sibi provincia, ne captivorum omnis populus dimitteretur. Singulas etiam dioeceses habere suos Angelos tutelares, docebat Origenes homil. 20. in Num. Secundum ea, inquit, quae Joannes in Apocalypsi scribit, unicuique Ecclesia generaliter Angelus praest. Et S. Ambros. lib. 2. in Luc. Non solum Episcopos, inquit, ad tuendum gregem Dominus ordinavit, sed etiam Angelos destinavit. Et S. Gregor. Nazianz. orat. 32. Nec enim, inquit, mihi dubium est, quin alii (Angeli) aliarum Ecclesiarum praesides ac patroni sint, quemadmodum in Apocalypsi Joannes me docet.*

Quod si particulares Ecclesiae suos Angelos tutelares habent, à fortiori dicendum est universalem Ecclesiam suam quoque tutelarem Angelum habere. Hunc autem esse Michaelem Archangelum, quem etiam Synagoga praefuisse docet vetus Scriptura, communis est fidelium sensus, & probant, 1. variae ejusdem Michaelis apparitiones, tum in Occidente tum in Oriente factae. 2. Plurima Basilicae in toto terrarum Orbe in illius, ut universalis Ecclesiae principis & patroni, honorem edificatae.

Quaes. Utrum singuli homines, sicut habent Angelum custodem, ita etiam habeant demonem tentatorem.

Resp. Quod singulis hominibus demonem tentatorem, non quidem Deus, sed Lucifer, Dei simia, deputer, docuere 1. inter veteres Patres nonnulli, ut S. Gregorius Nyssen. in lib. de vita Moysis, ubi haec scribit: *Est sermo ex majorum traditione fidem sibi vindicans, qui dicit ... Deum ... Angelum quemdam ex iis, qui naturam corporis expertem sortiti sunt, adhibuisse ad uniuscujusque vitae tutelam ac praesidium: at ex adverso naturae corruptorem (Luciferum) pari machinatione contra niti, & pravo quodam ac malefico adjuncto demone, humane vitae perniciem asferre.* 2. Magister lib. 2. dist. 11. & cum eo alii Scholastici tum veteres aliqui, tum recentiores non pauci.